

Telekom vam je dolžan denar, izterjajte ga!

Ce ste eden tistih nekaj deset tisoč Telekomovih naročnikov, ki ste morali pred leti naročiti in plačati priključek ISDN, da ste lahko postali uporabnik širokopasovnega dostopa do interneta ADSL, imate zdaj temelj za vračilo denarja in tri mesece časa, da vložite tožbo.

Matej Smid

Telekom je na Ljubljanski borzi v prvem tednu januarja objavil tri novice o izidu pravih; dve sta mu bili v prid, tretja pa ne. V prvi je okrožno sodišče zavrnilo 25-milijonsko tožbo družbe SkyNet proti Telekomu (prej Mobitelu), v drugi je okrožno sodišče zavrnilo 2,6-milijonsko tožbo družbe Akton proti Telekomu, v tretji pa je upravno sodišče zavrnilo Telekomovo tožbo proti Agenciji za varstvo konkurence.

S to zadnjo odločitvijo je postala pravnomočna odločba Agencije iz leta 2013, ko je ta ugotovila, da je Telekom v času od decembra 2002 do avgusta 2005 zlorabil prevladujoč položaja pri prodaji priključkov ADSL, ko je hkrati (»pod prisilo«) prodajal še priključke ISDN. S tem ravnanjem je naročnikom povzročil škodo, prvič, ker so morali kupiti (nepotrebni) priključek ISDN, in, drugič, ker so več let plačevali višjo naročnino za ta priključek.

Pravljica in resničnost

Ko bi bil Telekom Slovenije družbeno odgovorno podjetje, ki kaj da na čast in dobro ime, bi ob pravnomočni odločbi AVK o zlorabi stopil do svojih naročnikov in rekel: »Oprostite, nismo vedeli, naše ravnanje pri vezani prodaji priključkov ISDN je bilo res protipravno in se vam zaradi tega iskreno opravičujemo. Ker ste zaradi zlorabe z našimi storitvami imeli X evrov nepotrebni stroškov, vam pošiljamo dobropis v tej vrednosti in se priporočamo, da ostanete še naprej naš cenjeni uporabnik.« Toda kaj takega lahko zgodi samo v pravljicah in Telekom ima dovolj zgledov med vidnimi člani naše družbe, da mu pravnomočne odločitve sodišča ni treba spoštovati in bo raje čakal na vložitev tožbenih zahtevkov, sam pa iskal »pravico« v izrednih postopkih (revizija na vrhovnem sodišču). Oškodovanim naročnikom tako preostane le to, da Telekom

najprej pozovejo, naj jim povrne preveč plačane zneske, in, če se Telekom ne odzove, vložijo še tožbeni zahtevek (ter izberejo drugega operaterja). Dvoma namreč ni – tako kot je pravnomočna obsodba razlog za odhod v zapor, je tudi pravnomočna odločba podlaga za vračilo sredstev, ne glede na

lahko postal naročnik širokopasovnega dostopa do interneta (ADSL), je bil oškodovan za naslednje:

za ceno nadgradnje priključka PSTN v ISDN (če je že imel priključek PSTN) oziroma za razliko med ceno priključka ISDN in PSTN (če priključka PSTN še ni imel), vendar le v primeru, da je postal naročnik ISDN med 1. 12. 2002 in 5. 9. 2005.

- za razliko med ceno mesečne naročnine za priključek ISDN in mesečne naročnine za priključek PSTN za obdobje od decembra 2002 do vključno avgusta 2005 (oziroma od datuma priključitve ISDN, če je bila ta izvedena po decembru 2002).

- za Telekomove stroške »razgradnje« oziroma vrnitve priključka ISDN v priključek PSTN in razliko v ceni mesečne naročnine do vnovične vzpostavitve priključka PSTN, vendar največ do vključno avgusta

2007, ko je moral Telekom na podlagi odločbe APEK (danes AKOS) to brezplačno omogočiti.

Tipični »prisilni« naročnik ISDN je za nadgradnjo priključka plačal okrog 70 evrov in v času od decembra 2002 do avgusta 2005 plačal okrog 125 evrov več za priključek ISDN (kot bi plačeval za priključek PSTN), poleg tega pa še približno 40 evrov za izključitev priključka ISDN in vrnitev v prvotno stanje (priključek PSTN). K temu je treba prišteti še zamudne obresti do danes, ki jih je do začetka letošnjega leta za dobrih 95 % izračunane odškodnine. Vsak »prisilni« naročnik ISDN bi torej lahko do Telekoma uveljavljal terjatev v skupni višini od najmanj 200 do največ 500 evrov.

Kako se lotiti tožbe?

Kot rečeno – oškodovani naročniki morajo morebitno tožbo za povračilo škode vložiti najpozneje do 20. aprila 2015, če ne želijo, da bi terjatev zastarala. Tožbo lahko vložijo sami ali to naredi v njihovem imenu

morebitno uporabo izrednih pravnih sredstev (revizija, ustavna pritožba).

Zastaranje terjatev

Prvo vprašanje, ki se porodi, je, ali niso tožbeni zahtevki, glede na splošni triletni zastaralni rok, že pred leti zastarali? V članku »Telekomova vezava ISDN-ADSL - strel v lastno nogo?« smo namreč že leta 2007 ugotavljali, da je za večino oškodovanih »prisilnih« naročnikov ISDN že potekel rok, v katerem bi morali vložiti odškodninski zahtevek proti Telekomu. Toda aprila 2008 sprejeta nova različica Zakona o preprečevanju omejevanja konkurence (ZPOMK-1) je v skladu z evropskimi priporočili pretrgala tok zastaranja vseh zahtevkov na podlagi kršitev, o katerih AVK še ni pravnomočno odločil. Zastaranje se bo tako dejansko zgodilo šele 20. aprila letos.

Kaj in koliko naročniku sploh pripada?

»Prisilni« naročnik ISDN, torej tak, ki je bil priključek ISDN prisiljen kupiti zato, da je

Page: 74

Reach: 42000

Country: SLOVENIA

Size: 944 cm2

2 / 2

Dopis Telekomu Slovenije

Za tiste, ki ste morali za pridobitev ADSL kupiti tudi ISDN, smo pripravili vzorec dopisa, ki ga lahko pošljete Telekomu. Čim več nas bo, tem več je možnosti za uspeh. Dopis je na voljo tudi na povezavi www.monitor.si/isdn_adsl.

Spoštovani,

8. januarja je Telekom Slovenije objavil novico, da je Upravno sodišče s sodbo št. I U 1871/2013-30 z dne 9. 12. 2014 zavrnilo tožbo Telekoma proti Javni Agenciji za varstvo konkurence za odpravo odločbe opr. št. 3072-2/2004/132, izdane dne 25. 10. 2013, s čimer je postala pravno-močna ugotovitev Agencije, da je Telekom Slovenije, d.d., v časovnem obdobju od 1. 12. 2002 do 5. 9. 2005 zlorabljal prevladujoči položaj na medoperaterskem trgu širokopolovnega dostopa z bitnim tokom prek bakrenega omrežja v Republiki Sloveniji, ko je na škodo potrošnikov pogojeval priključitev širokopolovnega dostopa ADSL s predhodnim zakupom priključka ISDN in s tem kršil 9. člen Zakona o preprečevanju omejevanja konkurence.

Prepoved sklepanja prisilnih poslov ustreza temeljnim načelom obligacijskega prava, posebej načelu svobodnega urejanja obligacijskih razmerij (3. člen Obligacijskega zakonika), načelu enakopravnosti udeležencev teh razmerij (4. člen OZ) ter načelu prepovedi zlorabe pravic (7. člen OZ). Izpeljava teh načel v posameznih institutih obligacijskega prava kaže na protipravno ravnanje tistega udeleženca v obligacijskih razmerjih, ki onemogoča poslovno avtonomijo nasprotnega udeleženca z zlorabo svojih privilegijev (izkušenosti, informiranosti, ekonomske moči ipd). Pri zakupu priključka ISDN je šlo za pogodbo, ki je kršila načela Zakona o preprečevanju omejevanja konkurence, kar je sedaj pravnomočno potrjeno.

Tudi sam sem kot eden od oškodovanih potrošnikov žrtev tega protikonkurenčnega ravnanja, saj sem bil »prisiljen« biti naročnik priključka ISDN od __ do __. Pogodba o zakupu priključka ISDN je bila v nasprotju s prisilnimi predpisi, to pa ima po 1. odstavku 86. člena OZ za posledico ničnost posla, po 91. členu OZ pa povzročitelj ničnosti tudi odgovarja za povzročeno škodo. Uveljavljam škodo, ki sem jo utrpel, in sicer razliko med ceno priključnine za priključek ISDN in priključek PSTN (oziroma ceno nadgradnje priključka PSTN na priključek ISDN), razliko v višini mesečne naročnine med priključkom ISDN in priključkom PSTN za ves čas trajanja zlorabe (od decembra 2002 do avgusta 2005 oziroma od dneva priključitve do avgusta 2005), kakor tudi strošek, ki sem ga imel z izključitvijo priključka ISDN (oziroma razliko v višini mesečne naročnine od septembra 2005 do julija 2007, ko je izključitev postala brezplačna). Točen znesek lahko ugotovite iz vaših poslovnih knjig.

Pozivam vas, da mi znesek, ki ste mi ga zaračunali na podlagi zlorabe in pomeni hkrati tudi protizakonito obogatitev Telekoma, vrnete na moj transakcijski račun št. __ pri banki __, skupaj z zamudnimi obrestmi do dneva plačila, v roku 30 dni. Po tem roku bom prisiljen odškodnino izterjati po sodni poti.

Lepo pozdravljeni!
naročnik Monitorja

Volk samo dlako menja

Telekom Slovenije je bil že od nekdaj inovativen, ko je bilo treba povečevati prihodke. Najbolj v obdobju druge polovice 90. let minulega stoletja, ko se je začel sproščati trg telekomunikacij in so na ta trg začeli vstopati konkurenti. Telekomove metode in dejanja za povečanje prihodkov pa navadno niso bili v skladu z dobrimi poslovnimi praksami. Na eni strani so bila to protikonkurenčna ravnanja, na drugi neupoštevanja sektorskih predpisov, na tretji višanje cen čez vse razumne meje, na četrto izumljanje vedno novih storitev. Neučinkovito delovanje regulatorjev in počasen ter neučinkovit sodni sistem na vseh stopnjah sojenja, ne nazadnje pa tudi potuha političnih botrov, so bile Telekomu pri tem v veliko pomoč.

V članku Centreks, smrt za hišne centrale (Monitor, 2/2008) smo opisali Telekomovo uvedbo zaračunavanja številkega prostora leta 2002, kjer je šlo v bistvu za prodajanje megle (podrobnosti v omenjenem članku). Takratni ATRP je v začetku leta 2002 izdal odločbo, s katero je Telekomu prepovedal zaračunavanje številkega prostora. Telekom je kljub odločbi nadaljeval zaračunavanje in, tudi ko je odločba postala pravnomočna, ni hotel vračati protizakonito pridobljenega denarja. Oškodovanci niso videli denarja niti potem, ko je še vrhovno sodišče zavrnilo Telekomovo revizijo proti odločbi ATR. Res pa je v tem primeru šlo za vsaj desetkrat manjše oškodovanje naročnikov kot pri prodaji priključkov ISDN, a to ne opravičuje Telekomovega oškodovanja naročnikov.

Gibanje števila Telekomovih priključkov ISDN in ADSL

	vseh priključkov ISDN	vseh priključkov ADSL	novih priključkov ISDN	novih priključkov ADSL
2000	53.948		23.167	
2001	76.291	2992	22.343	2992
2002	98.323	16.735	22.032	13.743
2003	119.229	38.330	20.906	21.595
2004	148.683	74.574	29.454	36.244
2005	169.879	118.191	21.196	43.617
2006	159.200	173.692	-10.679	55.501
2007	137.437	235.000	-21.763	61.308

odvetniška družba, pravni stroški za tak primer so ocenjeni na sto do dvesto evrov za vložitev tožbe in polovico tega zneska za vsako naslednjo vlogo za sodišče. Morebitno obravnavo na sodišču bodo tožniki oziroma oškodovanci prav tako morali plačati odvetniku. Ob vložitvi tožbe morajo plačati sodno takso v višini 54 evrov.

Če sodišče odloči v njihovo korist, dobijo povrnjeno sodno takso in stroške odvetniška po sodni tarifi (cca 40–60 evrov), ki pa

je nižja od tarife, po kateri so plačevali odvetniku. Za pričakovani uspeh v višini nekaj sto evrov se finančno skoraj ne izplača plačevati odvetnika, saj se lahko zgodi (če bo Telekom trdovraten v postopku in šel do vrhovnega sodišča), da bodo na koncu stroški odvetnika bistveno višji kot pa uspeh v tožbi. Za takšne primere v teoriji prava poznamo tako imenovana kolektivna pravna sredstva (skupinske tožbe), a jih slovenska zakonodaja ne pozna. Smo pa do

sedaj imeli že nekaj bolj ali manj uspešnih in medijsko odmevnih akcij potrošnikov v primeru oškodovanja s strani velikih državnih podjetij (elektro podjetja, banke, mali delničarji).

Celotna škoda

Celotna škoda naročnikov, ki jo je povzročila Telekomova zloraba s »prisilnimi« priključki ISDN, je odvisna o števila takšnih naročnikov. Število oškodovancev je skrivnost, ki jo pozna le Telekom Slovenije. O tem, koliko je takih potencialnih upravičencev, lahko samo ugibamo na podlagi uradnih Telekomovih podatkov o številu priključkov ISDN oziroma ADSL v letih 2002–2005. Zagotovo pa jih lahko štejemo v desetisočih.

V Financah so leta 2008 ocenjevali, da je bilo v letih 2001–2005 oškodovanih okrog 60–80 tisoč naročnikov (vsak po 200 do 450 evrov), tako da je bilo skupne škode od 15 do 25 milijonov evrov. Ker je v novi odločbi AVK čas zlorabe krajši, je tudi skupna škoda oškodovanih naročnikov za kakšen milijon ali dva nižja. **M**